

Debreceni Egyetem
Informatika Kar
Könyvtárinformatikai Tanszék

**Könyvtári szolgáltatások iránti igények a Gonda Ferenc
Városi Könyvtárban**
Szakdolgozat

Témavezető:

Dr. Suppné dr. Tarnay Györgyi
egyetemi adjunktus

Készítette:

Orsó Csilla
V. informatikus könyvtáros-
V. matematika szakos hallgató

Debrecen
2008

Tartalomjegyzék

1	Bevezetés	3
2	A vizsgálat	5
2.1	Célja.....	5
2.2	A módszer.....	5
2.3	A minta	7
2.4	A vizsgálat helye	7
2.4.1	A település: Kaba.....	7
2.4.2	Az intézmény: Gonda Ferenc Városi Könyvtár	10
2.5	A vizsgálat eredményeinek bemutatása.....	17
2.5.1	Megkérdezettek bemutatása	17
2.5.2	Információszerzés	18
2.5.3	Szolgáltatások igénybe vétele.....	24
2.5.4	A könyvtár felkeresés célja, szolgáltatások minősítése.....	28
2.5.5	A könyvtár tevékenységének minősítése.....	36
3	Összefoglalás	41
4	Irodalomjegyzék	43
5	Függelék	45
5.1	Vizsgálat kérdőíve	45

1 Bevezetés

A könyvtári szolgáltatások tartalma és technikája számos változáson esett át a könyvtárak megjelenése óta. Változott az információs szolgáltatás. Hosszú ideig a könyvtári munkának megszokott menete volt, mígnem az elektronikus világ rohamos fejlődése versenybe hozta a könyvtárakat egymással, valamint a különböző tartalom- és információs szolgáltatókkal. Az európai országok a globális információs társadalom felé tartanak. Az információs társadalom viszonylag új és bonyolult fogalomkör, melynek legfontosabb jellemzője az információ központi szerepének hangsúlyozása. A tudásfogalom átalakulása, az információszerzés és -hozzáférés lehetőségeinek és módjainak változása, az elektronikus információ előretörése, a prioritások átrendeződése az írott és a mediális kultúra viszonylatában egyaránt komoly feladatok és döntések elé állítja az egyes embereket, valamint az intézményeket is.⁶ A változások mindannyiunkat érintenek és a mindennapi életünk szinte egész területét befolyásolják, Például: a munkahelyet, a tanulást, a továbbképzést, a kultúrát, a pihenést, a családi életet.³² A könyvtárak nem versenyeznek a „piacért”, de a felhasználóknak itt is vannak választási lehetőségeik információs igényeik kielégítésére, s elképzelhető, hogy ezek a nem könyvtári típusú lehetőségek sok használót elvonnak a könyvtártól, talán örökre is. Az Internet végtelen lehetőségeivel, és olcsó néha ingyenes hozzáféréssel, igen komoly információs vetélytárs. Mit tehetnek a könyvtárak?⁵ Az olvasói igényeket figyelembe véve korszerűsíteni, bővíteni kell a szolgáltatások körét, mely elképzelhetetlen a hagyományos és az új technikák megfelelő arányú ötvözése nélkül. A felhasználók elvárásai azonban nem állandóak, folyamatosan változnak. Éppen ezért a könyvtáraknak is bizonyos időközönként fel kellene mérni a szolgáltatások iránti igényeket, olvasásszociológiai vizsgálatokkal. Ez a téma jelenleg is fontos szerepet kell betöltsön az intézmények életében. Azért esett a választásom pont erre a témára, mert aktuálisnak tartom, valamint szeretnék minnél több dolgot megtudni a könyvtári szolgáltatások hatékonyságáról és az igény felmérésekről. Úgy gondolom, hogy ezeket jól fogom tudni hasznosítani a továbbiakban. A vizsgálat helyszínéül Kabát választottam, mert ott élek és tanulmányaim

⁶ 181p.

³² 82p.

⁵ 350p.

során szerzett ismereteimmel szeretném segíteni a könyvtár gyakorlati tevékenységét. Sajnos a könyvtárak kevésbé foglalkoznak ezzel, viszont mentségükre szolgáljon, hogy a forrásokban konkrét minták nincsenek: fontosságára vonatkozó irodalmat találunk, de ezek gyakorlati megvalósításra vonatkozó útmutatót nem tartalmaznak. Az olvasásszociológiai vizsgálatot kérdőíves módszerrel végzem el, melynek célja hogy felmérjem az olvasók honnan szerzik be az információkat, milyen könyvtári szolgáltatásokat használnak, elégedettek-e a szolgáltatásokkal, esetleg megváltoztatnának-e valamit a könyvtáron belül. Más szóval a könyvtárral szemben támasztott igényeiket szeretném feltárni, majd azokat elemezni. Ezzel a vizsgálattal és az eredményeire épülő ajánlásokkal szeretném a könyvtár munkáját segíteni.

2 A vizsgálat

2.1 Célja

Egy könyvtár számára fontos, hogy a felhasználók hogyan vélekednek róla, különösen akkor, ha tudatosan szeretné mérni a teljesítményét és elkötelezi magát a minőségmenedzsment módszerek mellett. A vizsgálat célja, hogy rámutasson a városi könyvtár szakmai tevékenységének jellemző tendenciáira, megismerni az olvasók könyvtárhasználati szokásait, igény szintjét, érdeklődési körét, valamint bizonyosságot szerezni arról, hogy szolgáltatásai mennyire felelnek meg a használók igényeinek, elégedettek-e a szolgáltatások színvonalával, tehát a könyvtár minőségfejlesztő tevékenységét segíteni.³¹

2.2 A módszer

A kérdőíves vizsgálat népszerű társadalomkutatási módszer. Alkalmos leíró, magyarázó és felderítő célokra. Leginkább olyan kutatásokban használják, amelyekben az egyes ember az elemzési egység. Tehát alkalmas nagy alapsokaság leíró vizsgálatára. A kérdőív felvételének három lényegesen különböző módja van:

- önkitöltős kérdőív: maga a válaszadó tölti ki a kérdőívet;
- személyesen kérdezőbiztossal: felolvassa a kérdőívet és feljegyzi a kapott válaszokat a kérdezőbiztos;
- telefonos kérdőív: a kérdezőbiztos telefonon keresztül teszi fel a kérdéseket, majd leírja a válaszokat.¹

Az adatgyűjtés módszereként az önkítöltős kérdőíves vizsgálatot választottam. A könyvtárnak voltak saját kérdőívei:

- egy dolgozói kérdőív: a könyvtárosok ismereteit, képességeit és a munkájukhoz szükséges háttérrel lehet vele felmérni;

³¹ 1p.

¹ 300p.

- egy lakossági kérdőív: témája a könyvtárlátogatás, a szolgáltatások és az információszerzés;
- és két látogatói kérdőív: a témája a lakosságiéval megegyező, viszont részletesebben, több kérdés segítségével méri az igényeket.

A lakossági és a látogatói kérdőívekből fel tudtam használni részeket a saját kérdőívem elkészítésekor. Sajnos nem állnak rendelkezésre statisztikai adatok a korábban a könyvtárban kitöltött kérdőívek feldolgozásáról. 20 kérdést tettem fel az olvasói igényekkel és a szolgáltatásokkal kapcsolatosan, valamint néhány személyes kérdést (pl.: életkor, lakóhely, foglalkozás). A kérdőívekkel úgy gyűjtöttem adatokat, hogy

- egyrészt kérdéseket tettem fel a felhasználóknak;
- másrészt különböző álláspontokat kifejező kijelentésekről megkértem, hogy nyilatkozzanak egyetértenek-e velük vagy nem.

A következő kérdés típusokat használtam:

- zárt kérdés: előre felsoroltam a válaszokat, ezeket csak az egyéb sornál tudták kiegészíteni; volt olyan ahol több választ kértem megjelölni és esetleg kértem, hogy ezeket rangsorolják is; példa: Általában honnan jut hozzá az Ön számára szükséges információkhoz? Kérem válaszait rangsorolja;
- eldöntendő kérdés: csak igennel vagy nemmel válaszolhattak rá; példa: Látogat-e más könyvtárakat is;
- vélemény kérdés: szabadon megfogalmazhatták a véleményüket; elegendő helyet kellett hagyni a válaszadásra; itt a válaszokat típusok szerint kellett rendeznem; példa: Mi hívja fel a figyelmét a könyvtárra;
- projekciós kérdés: a megkérdezettet megpróbáltam egy helyzetbe vetíteni; példa: Ha Ön lenne a könyvtáros, mit változtatna meg.

A kérdéseket világosan, egyértelműen valamint relevánsan fogalmaztam meg és törekedtem arra, hogy ne legyenek túl hosszúak sem. A tagadó formákat és kifejezéseket próbáltam elkerülni, mert úgy gondoltam megzavarhatják a kérdezettet a válaszadásban. A kérdőívem a szakdolgozatomhoz csatoltan a függelékben olvasható.

2.3 A minta

El kellett döntenem, hogy hány embert kérdezek meg és meg kellett határoznom azt az időszakot, amikor a vizsgálatot elvégzem. A mintába kerülésre minden felhasználónak egyforma esélyt kellett biztosítanom, így a vizsgálat eredményét reprezentatív mintának tekinthettem. „A minta az alapsokaság egy olyan részhalmaza, amelyet megfigyelünk, hogy ennek alapján a teljes sokaság tulajdonságaira következtethessünk.”¹ A minta minőségének legfőbb ismérve az, hogy mennyire reprezentatív – mennyire egyeznek meg a tulajdonságai annak a teljes sokaságnak a tulajdonságaival, amelyből vettük.

A felhasználók igényeinek és elégedettségének vizsgálatát 2007. október és 2008. január között bonyolítottam le. A regisztrált felhasználók életkori összetétele alapján 40 tizennégy éven alulit és 40 tizennégy éven felülit kérdeztem meg a könyvtárosok segítségével. A megkérdezettek véletlenszerű kiválasztására törekedtem. Különböző napokat választottam az információszerzéshez és a könyvtári szolgáltatásokat igénybe vevő felhasználókat véletlenszerűen megkértem a kérdőívem kitöltésére. Tájékoztattam őket, hogy névtelenül kell kitölteni az ívet és hogy ezzel segítik a szakdolgozatom létrejöttét valamint a könyvtár munkáját. Amikor pedig nem tudtam az intézményben személyesen jelen lenni, akkor a könyvtárosok segítettek és kértek meg véletlenszerűen olvasókat a kérdőív kitöltésére. Ahhoz, hogy megfogalmazhassam a könyvtár főbb jellemzőit és következtetéseket vonhassak le a felhasználók által kitöltött kérdőíveket fel kellett dolgoznom. A kapott válaszokat mennyiségi és szöveges elemző módon is feldolgoztam. Az adatokat Excel táblázatba vittem fel. A könyvtár már fel is használta ezeket az adatokat a 2008 augusztusában beadott TIOP 1.2.3. „Tudásdepó- Express” pályázathoz.

2.4 A vizsgálat helye

2.4.1 A település: Kaba

Hajdú-Bihar megye egyik legifjabb városa Kaba, a Hajdúság déli részén, a Nagysárrét északi peremén található, a 4-es számú főút mellett. Kaba valószínűleg már a honfoglalás előtt

¹ 245p.

létezett. Bizonyíték erre az 1974-ben a város határában feltárt avar kori temető. Az első írásos emléket a Várad Regestrumban találjuk. A török hódoltság idején már jelentős település. Bocskai István erdélyi fejedelemtől hajdúszabadságot kapott. Később Kabát megfosztották hajdúkiváltságaitól. A történelem során sokat szenvedett a háborús pusztításoktól, de lakosai mindig újjá építették. Nevezetességei közé tartozik az 1857. április 15-én határában lehullott meteorit. A meteoritot a község előljárósága a Debreceni Református Kollégiumnak ajándékozta. 1871-ben mezővárosi címet kapott, ezt a rangot 1886-ig viselte. 1937 óta működik a település határában a termálvíz és földgáz adó kút. A község történetének nagy jelentőségű eseménye a cukorgyár építése, mely 1976-ban indult. Sajnos 2007-ben a cukorgyárat bezárták, amely a magánembereket, a várost és több kisebb vállalkozást is rosszul érintett (pl.: munkanélküliek száma nőtt, a város pénzügyi kerete csökkent). A település a II. világháborúig község volt, majd 1990-ben Kaba Nagyközség lett. 2003. július 1-jén pedig megkapta a városi címet.^{25, 26}

A KSH népesség-nyilvántartási adatai szerint 2007-ben 6567 fő volt a lakossága. Az állandó népesség kor szerinti megoszlása a következő: 0-19 év közötti a lakosság 30%-a; 20-39 év közötti 28%-a; 40-59 év közötti 23%-a; 60 év feletti a népesség 19%-a. A város állandó lakosságának végzettség szerinti megoszlása az alábbi: 8 általánosnál kevesebb végzettsége van a népesség 38%-ának; általános iskolája 18%-nak van; szakmunkásképzőt 22% végzett; gimnáziumi, szakközépiskolai végzettsége a lakosok 20%-ának van; egyetemet, főiskolát a polgárok 5%-a végzett. A munkaképes korú lakosság aránya 57%, ebből munkanélküli 18% (a tartósan munkanélküliek aránya 7%); a munkanélküliek nembeli megoszlását tekintve a nők vannak többségben (59%) a férfiakkal szemben (41%). A város határának talajadottságai igen jók, főként termékeny, fekete föld található itt, ennek megfelelően alapvetően mezőgazdasági jellegű, bár ipara is számottevő. Összesen 301 vállalkozást tartanak számon, melyből 10 nagyobb, 63 közepes (3-20 főt foglalkoztató) és 228 a kisvállalkozás (1-3 fő). Az egyéni vállalkozások általában termelő és szolgáltató jellegűek, jelenleg a kisvállalkozások erősödése figyelhető meg.²⁶

Kabán egy általános iskola található: a Sári Gusztáv Általános és Alapfokú Művészeti Iskola, amely Kaba Város Önkormányzat 1-8. osztályos alapfokú nevelési, oktatási intézménye. Igény esetén fogad más környékbéli településekről is tanulókat.

²⁵ 1-176p.

Kabai általános iskola

Továbbtanulási lehetőségre a környező városokban vannak gimnáziumok, szakközépiskolák vagy szakmunkásképzők. A kulturális élet intézményei: a Mácsai Sándor Művelődési Ház és a Gonda Ferenc Városi Könyvtár. A művelődési ház ad otthont a mozinak, kiállításoknak, városi rendezvényeknek, szakköröknek. Az alábbi szolgáltatásokat vehetjük még igénybe itt: számítógép használat, cd írás, nyomtatás, szkennelés, faxküldés, fénymásolás, szórólapkészítés és hangos bemondás.

Művelődési ház

Ezen kívül néhány éve nyári színházat működtetnek, ahol különböző színdarabokat adnak elő fiatalok és idősebbek közösen. A kulturális intézmények száma kevés. Ezért a könyvtárnak kiemelkedő szerepe van a közösség életében.

2.4.2 Az intézmény: Gonda Ferenc Városi Könyvtár

A Községi Könyvtár 1951-ben alakult körülbelül 400-500 kötetes állománnyal a Művelődési Otthon kis helyiségében. Az olvasók száma rövid idő alatt meghaladta az 1000 főt, ennek több mint a fele általános iskolás volt. A könyvállomány 1959 végén 3579 darab volt. Elsőnek 1972 májusában költözött a könyvtár egy nagyobb helyiségbe. A galériával együtt 242 négyzetméter területet mondhatott magáénak. A tágas tér lehetővé tette az új szolgáltatások megjelenését is. 1980-ban zenei részleget alakítottak ki a Megyei Könyvtár segítségével. A helyismereti állomány fejlesztése is nagyobb hangsúlyt kapott ebben az időben. A könyvállomány 1979 végén 18.168 darab volt. Az 1980-as években dinamikusan fejlődött a könyvtár. 1991-ben a Művelődési Házzal közösen vásároltak egy fénymásolót, mellyel lakossági szolgáltatást végeztek. 1993-ban vettek egy IBM számítógépet, monitort és klaviatúrát. Ezzel lehetővé vált újfajta szolgáltatások bevezetése is: szövegszerkesztés, kiadványok, meghívók, szórólapok készítése. 1994-ben kezdték el feldolgozni az állományt az SR-lib program segítségével. 5 év alatt sikerült feldolgozni a teljes állományt. A könyvállomány 1999 végén 24.679 darab volt. 2002-ben a könyvtár ismét új helyre költözött. Egy 315 négyzetméteres helyiséget kapott, ahol családbarát könyvtárat alakíthattak ki. 2003-ban az intézmény felvette a Gonda Ferenc Városi Könyvtár nevet. Gonda Ferenc politikus és író Kabán született 1904-ben. Ő írta az 1981-ben megjelent Kaba története című monográfiát. Még ebben az évben a könyvtárpártoló pályázaton elnyert pénzüsszezből többek között a kölcsönzés gépesítése is megtörténhetett. 2004-ben a könyvtár e-Magyarország pont lett, ezzel a lakosságot már internet eléréssel is segítheti.^{30,13} A könyv és bekötött, tékázott folyóirat állomány a 2007-es éves jelentés szerint 25899 állományegység volt.

³⁰ 1-7p.

A városi könyvtár épülete és bejárata

Az *intézmény típusa* nyilvános közkönyvtár, fenntartója pedig a város önkormányzata.⁸ „Teljes jogkörrel rendelkező, részben önálló költségvetési szerv, melynek a gazdálkodásával kapcsolatos pénzügyi és nyilvántartási feladatait a Sári Gusztáv Általános Iskola Gondnoksága végzi. Az intézmény bevételeivel és kiadásaival önállóan gazdálkodik.”²³ Három könyvtárost alkalmaznak az intézményben. A könyvtárvezető főállásban, a másik két könyvtáros pedig részmunkaidőben dolgozik.

A Gonda Ferenc Városi Könyvtár *gyűjtőköre* jellegéből és típusából eredően alapszintű. Ezek alapján gyűjti: a társadalomtudományi, politikai és az egyes tudományágakra vonatkozó átfogó tudományos műveket, az ismeretterjesztő irodalmat, szépirodalmi, ifjúsági és gyermekirodalmi műveket, a terület termelési profiljának megfelelően műszaki és mezőgazdasági szakirodalmat, cigány nyelvű szépirodalmat, Kaba városra vonatkozó irodalmat, a magyar nyelvű heti- és napilapokat. A *gyűjtemény tagozódása* a következő:

- kölcsönözhető forgalmi állomány: A könyvtár legnagyobb gyűjteménye, a beszerzett dokumentumok döntő többsége itt kerül elhelyezésre. Funkcióját tekintve két részre tagozódik: felnőtt és gyermek anyagra.

⁸ 1p.

²³ 2-3p.

A gyermek részleg

- felnőtt és ifjúság kézikönyvtár: Idetartoznak a lexikonok, szótárak, kézikönyvek, statisztikai adattárak, jogszabálygyűjtemények, térképek. Ezek részben kölcsönözhetőek.
- segédkönyvtár: Elsősorban a tájékoztatási munkát segítő állomány rész. Itt vannak elhelyezve a könyvtári munkára vonatkozó könyvek, jogszabályok, könyvészetek, bibliográfiák, a Megyei könyvtár módszertani kiadványai és az egyéb közművelődésre vonatkozó dokumentumok.
- helyismereti gyűjtemény: a városra vonatkozó történeti, néprajzi, statisztikai munkák helyismereti kiadványok. Földrajzi szempontból gyűjtik a Kabára és Sárrétre vonatkozó dokumentumokat. A földrajzi szempontban figyelembe vett települések szülőteiről szóló vagy általuk irtott dokumentumokat, illetve cikkeket.
- Európai Uniós külön gyűjtemény: Itt helyezik el azon dokumentumokat, amelyek az Európai Unióról és Magyarország uniós csatlakozásáról szólnak

- periodika gyűjtemény: A könyvtárba évente átlagosan 28 féle sajtótermék jár. Ezeket a Megyei Könyvtár által kiadott Folyóirat kezelési-szabályzata szerint őrzik, majd selejtezik.¹²

Nyitva tartási rendje:

Hétfő	8-17 óráig
Kedd	8-17 óráig
Szerda	8-17 óráig
Csütörtök	8-17 óráig
Péntek	8-17 óráig
Szombat	8-12 óráig

Hetente összesen 49 órán át tart nyitva a könyvtár. A felnőtt és gyerekolvasók azonos időben kölcsönözhetnek. A nyitva tartás ideje alatt a könyvtár minden szolgáltatása igénybe vehető. Az iskolai szünidők alatt szombaton, valamint a hét minden napján 12-13 óráig a nyitva tartás szünetel.²¹

A regisztrált felhasználók száma 2007-ben 975 fő volt. Életkorra lebontva a következő módon alakult:

- 14 éven aluli 444 fő,
- 14 és 65 év közötti 469 fő
- valamint 62fő 65 év feletti.

Ebből látszik, hogy az olvasók majdnem felét a gyerekek teszik ki. Az olvasók foglalkozás szerinti megoszlása:

Foglalkozás	Fő	Foglalkozás	Fő
általános iskolás	446	óvodás	15
középiskolás	173	ügyintéző, ügyviteli alkalmazott	14
nyugdíjas	80	GYES-en, GYED-en lévő	13
felsőfokú intézmény hallgatója	60	vezető, irányító	7
pedagógus	56	munkanélküli	7
szakmunkás	36	egyéni vállalkozó	5
egyéb jövedelmű	31	betanított, illetve segédmunkás	4
szakalkalmazott	27	mezőgazdasági kistermelő	1

9

¹² 12-14p.

²¹ 1p.

⁹ 1-39p.

Olasóterem

A könyvtár szolgáltatásai:

- a gyűjtemény helyben használata
- állományfeltáró eszközök használata
- információ a könyvtár és a könyvtári rendszer szolgáltatásairól
- tájékoztatás a könyvtár és más könyvtárak állományáról, a könyvtár által vásárolt adattárakban és az interneten elérhető információkról
- könyvtári dokumentumok meghatározott körének kölcsönzése, előjegyzése, a kölcsönzési határidő meghosszabbítása, könyvtárközi kölcsönzés
- szakirodalmi tájékoztatás
- segítségnyújtás irodalomkutatásban
- helyismereti tájékoztatás
- közhasznú információszolgáltatás
- az Európai Unióval kapcsolatos információk nyújtása
- internet hozzáférés biztosítása

- fénymásolás, szkennelés, nyomtatás, szövegszerkesztő, fax használata
- előzetes bejelentés alapján óvodai, iskolai csoportok fogadása, könyvtári foglalkozások tartása
- rendezvények szervezése, kiállítások rendezése
- a könyvtár rendelkezik saját weblappal melyen minden az intézménnyel kapcsolatos információ fellelhető.

Az előbb felsoroltakból a 140/1997. törvény szerint a könyvtárhasználót ingyenesen megillető alapszolgáltatások:

- könyvtárlátogatás: Egyéni és csoportos látogatások, könyvtárhasználati bemutatók, foglalkozások, látogatás a hírlapolvasóban, a kiválasztó-térben;
- a könyvtár részlegeiben könyvek, periodikák helyben használata,
- állományfeltáró eszközök (katalógusok) használata,
- információ a könyvtár és könyvtári rendszer szolgáltatásairól.
- az intézmény nyilvános rendezvényeinek látogatása.

Internet

Regisztrációs díjak:

- 16 éves korig és a 70 éven felüli nyugdíjasoknak ingyenes,
- diákoknak és a 70 éven aluli nyugdíjasoknak: 250 Ft/év,
- dolgozóknak: 500 Ft/év,
- a közoktatásban és közművelődésben dolgozók beiratkozása ingyenes.^{15, 13}

A 2007-es éves jelentés alapján a *szolgáltatások statisztikai eredményeit* a következő táblázat mutatja be.

használat	használatok (alkalom)	személyes használat összesen	32245
		az összesből internet használat	2203
		távhasználat (telefon, fax, email)	1466
	kölsönzött dokumentum (db)		31865
	közvetlenül használt dokumentum (db)		30667
könyvtárközi kölcsönzés	küldött kérés		45
	kapott dokumentum (db)	eredetiben	37
		másolatban (nyomtatott formában)	3
referenzs kérdés			9252
könyvtár által szervezett rendezvények	kiállítások száma		1
	egyéb rendezvények száma		10
	résztevők száma (fő)		550

Kiemelve az előzőből az alábbi táblázat pedig a 14 éven aluliak könyvtárhasználatát mutatja meg nekünk.¹¹

14 éven aluliak könyvtárhasználat	használat (alkalom)	16560
	kölsönzött dokumentum (db)	16123
	közvetlenül használt dokumentum (db)	15633

¹⁵ 3p.

¹¹ 1-3p.

2.5 A vizsgálat eredményeinek bemutatása

2.5.1 Megkérdezettek bemutatása

A vizsgálat lehetőséget adott, hogy képet kapjak a minta életkor, nem, lakóhely és foglalkozás szerinti megoszlásáról, mivel a kérdőívem végén személyes kérdéseket tettem fel ezekkel kapcsolatosan.

A *tizennégy éven aluliak* vizsgálatában 24 lány és 16 fiú vett részt. A fiúk aránya tehát elég magasnak mondható. A megkérdezettek 20 százalékának állandó lakhelye nem Kaba. Valószínű, hogy ezek a gyerekek a környező településekről vagy ide járnak iskolába vagy átjönnek ebbe a könyvtárba, mert itt megtalálják a számukra szükséges információkat.

14 éven aluliak			
Nem	kabai	nem kabai	%
Lány	20	4	60%
Fiú	12	4	40%
Összesen		40	100%

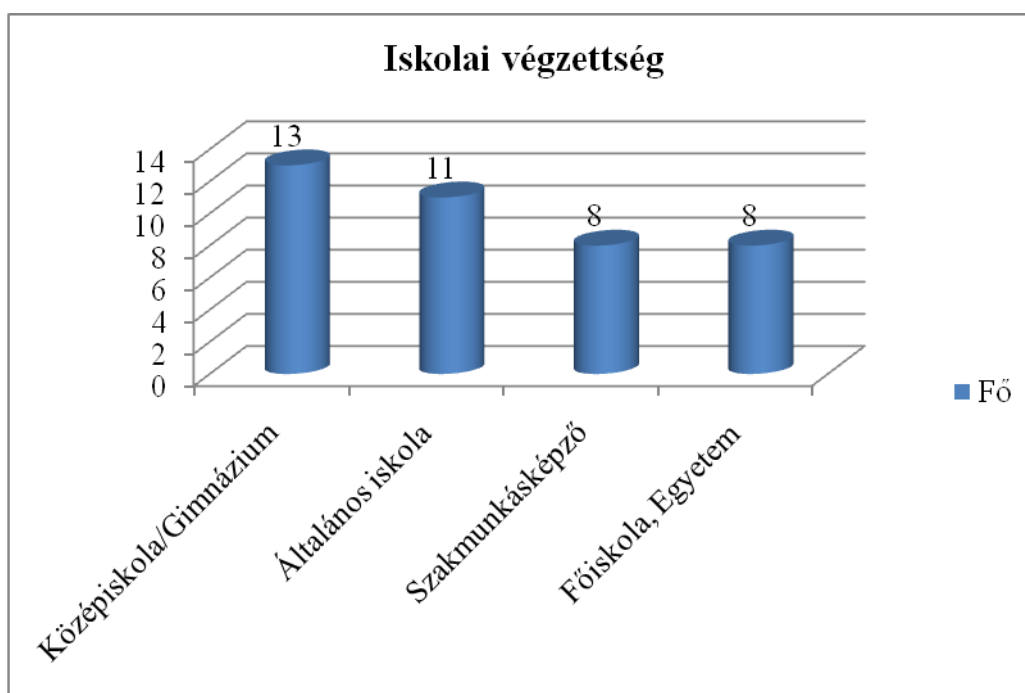
A *tizennégy éven felüliek* vizsgálatában 8 férfi és 32 nő vett részt. Többségében nők használják a könyvtárat. A Deák Ferenc Megyei Könyvtárban végzett vizsgálatban is főként nőket kérdeztek meg. Úgy gondolom, hogy a férfi felhasználók figyelmét fel kell kelteni a könyvtár nyújtotta szolgáltatások iránt. A megkérdezettek életkori megoszlását az alábbi táblázat mutatja be:

Életkor	Fő	%
14-18 év	13	32,5%
19-25 év	7	17,5%
26-35 év	7	17,5%
36-45 év	7	17,5%
46-55 év	3	7,5%
56-65 év	1	2,5%
65 év felett	2	5%
Összesen	40	100%

A válaszolók 92,5 százalékának állandó lakhelye Kaba. A foglalkozásokat magába foglaló táblázatból kitűnik, hogy csak 10 százalék az aktív keresők és 12,5 százalék a nyugdíjasok aránya. A válaszadók 45 százaléka tanuló, amit az életkort tartalmazó táblázatból is láthatunk.

Foglalkozás	Fő	%
Tanuló	18	45%
Munkanélküli	7	17,5%
Nyugdíjas	5	12,5%
Egyéb	4	10%
Aktív kereső (teljes)	3	7,5%
Tanuló és dolgozó	2	5%
Aktív kereső (rész)	1	2,5%

Az iskolai végzettségüket a következő diagram ábrázolja:

Ebből látható, hogy a kérdőívet kitöltők nagyobb részének már van valamilyen szakképesítése vagy érettségije.

2.5.2 Információszerzés

A saját könyveikből szerzik be elsődlegesen a számukra fontos információkat a gyerekek, ez valószínű, hogy a tanulmányaik miatt van így. Összesen viszont több fő jelölte

be a helyi könyvtár könyveit, mint információs forrást a saját könyvekkel szemben. Az is szembevetendő, hogy az első öt helyen még megjelenik a televízió, rádió, saját újság és az internet. Ezek azok a források, amik a gyermekek érdeklődését felkeltik, és amelyekkel általában szabadidejükben sokszor kikapcsolódnak.

Általában honnan jut hozzá az Ön számára szükséges információkhoz? <i>14 éven aluliak</i>				
Válasz lehetőségek	Fő (Összesen)	Első	Második	Harmadik
Helyi könyvtár könyveiből	21	11	5	5
Saját könyvekből	19	14	2	3
Televízióból, rádióból	9	5	3	1
Saját újságokból	8	2	4	2
Internetről otthon	8	7	1	0
Könyvtári adatbázisokból	6	4	1	1
Kollégáktól, ismerősöktől	5	2	1	2
Internetről iskolában	4	2	1	1
Internetről egyéb intézményekben	4	2	2	0
Más településen lévő könyvtárból	3	1	0	2
Internetről könyvtárban	3	1	1	1
Internetről munkahelyen	2	1	1	0
Szolgáltató cégtől	1	1	0	0
Továbbképzéseken	0	0	0	0
Hivataltól	0	0	0	0

Általában honnan jut hozzá az Ön számára szükséges információkhoz? <i>14 éven felüliek</i>				
Válasz lehetőségek	Fő (Összesen)	Első	Második	Harmadik
Helyi könyvtár könyveiből	27	20	3	4
Internetről könyvtárban	21	9	7	5
Televízióból, rádióból	15	7	5	3
Saját könyvekből	14	8	4	2
Saját újságokból	11	6	2	3
Internetről otthon	8	5	2	1
Könyvtári adatbázisokból	5	2	1	2
Internetről iskolában	4	2	2	0
Internetről munkahelyen	2	2	0	0
Internetről egyéb intézményekben	2	1	0	1
Kollégáktól, ismerősöktől	2	0	0	2
Más településen lévő könyvtárból	0	0	0	0
Továbbképzéseken	0	0	0	0
Szolgáltató cégtől	0	0	0	0
Hivataltól	0	0	0	0

A tizennégy éven felüli válaszadók nagy része a helyi könyvtár könyveiből jut hozzá a számára szükséges információkhoz. Elsőként az 50 százalékuk fordul egyből az intézmény felé az igényeivel. Sokan használják az internetet a könyvtári kereteken belül. Az elsők között jelölték még, ahogyan a gyerekek is a televíziót, rádiót, saját könyveket és a saját újságokat. Annyi különbséggel, hogy a sorrend eltért. Így elmondhatom, hogy a gyerekek és felnőttek körében az elsődleges információ beszerzés hasonlóan alakul.

Multimédiás eszközök otthon

A tizennégy éven aluli válaszadók nagy többségének van otthon számítógépe, CD lejátszója, video lejátszója és DVD lejátszója. Ezek olyan technikai újítások, amelyek a lakosság nagy körében elterjedtek. Viszont a számítógéppel rendelkezők körülbelül egy harmadának van csak otthon internet hozzáférése. Fax készülékkel rendelkeznek a legkevesebben, összesen 5 százalékot tesz ki.

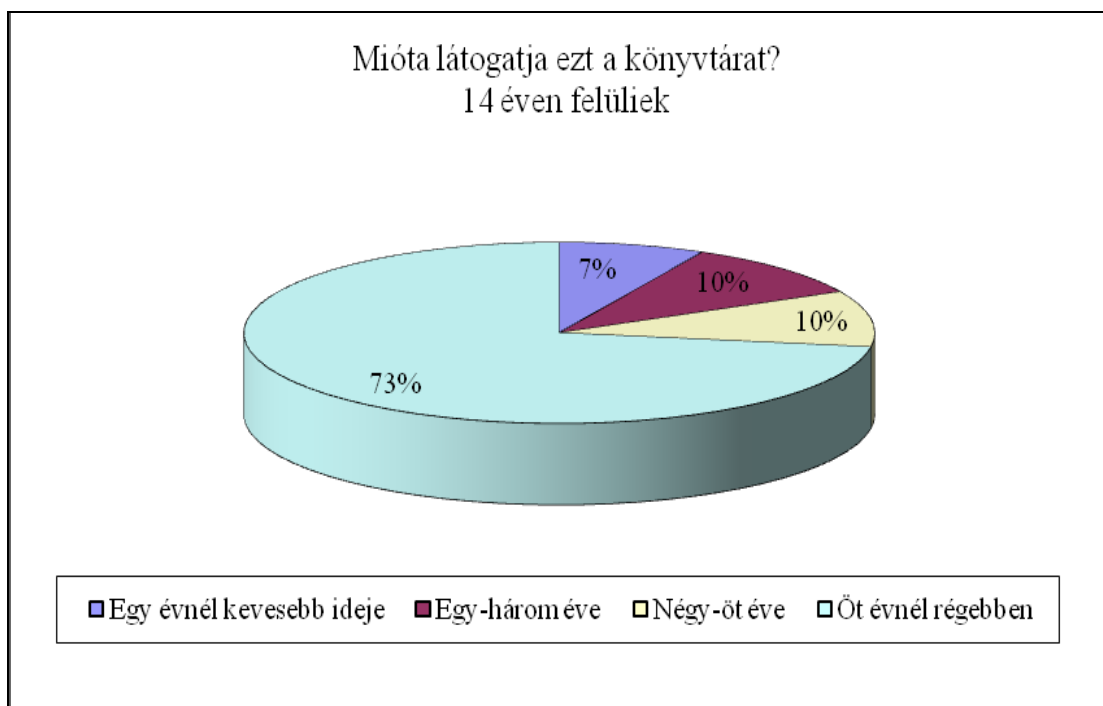
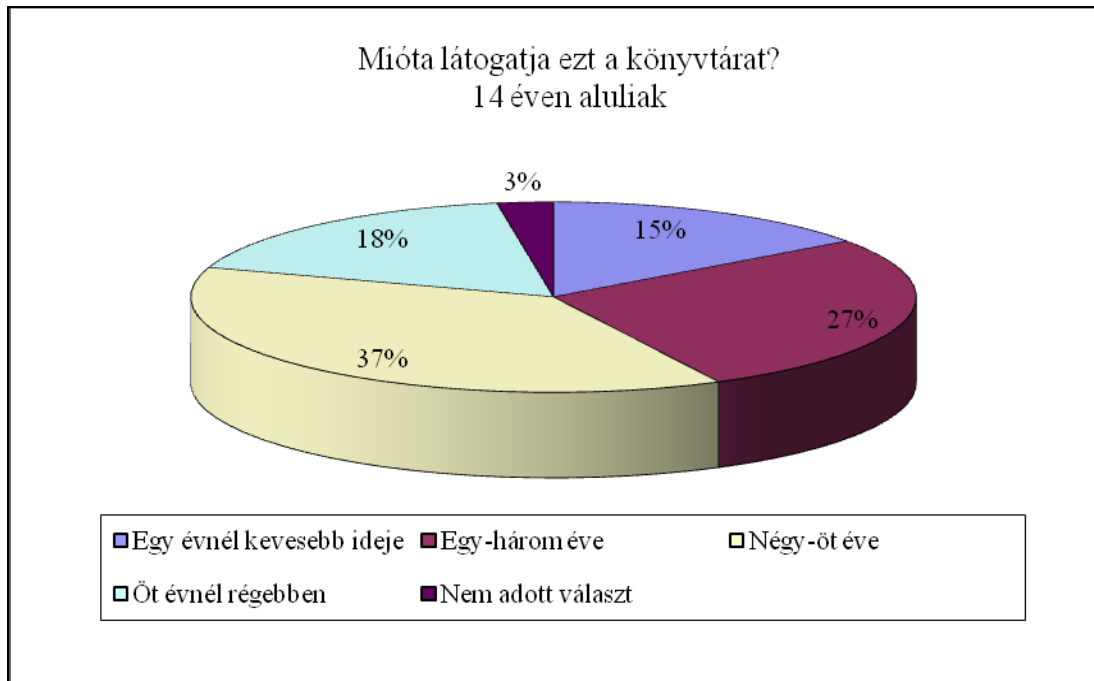
Van-e önnek otthon? <i>14 éven aluliak</i>		
Válasz lehetőségek	Fő	%-ban
Számítógépe	32	80%
Internet hozzáférése	9	23%
Fax készüléke	2	5%
CD-lejátszója	35	88%
Video-lejátszója	28	70%
DVD-lejátszója	39	98%

A tizennégy éven felülieknél 83 százaléknak van CD és DVD lejátszója. Náluk csökkent a számítógéppel rendelkezők száma is. Internet hozzáféréssel is kevesebben rendelkeznek, mint a gyerekeknél. Fax készüléke pedig senkinek sincs otthon.

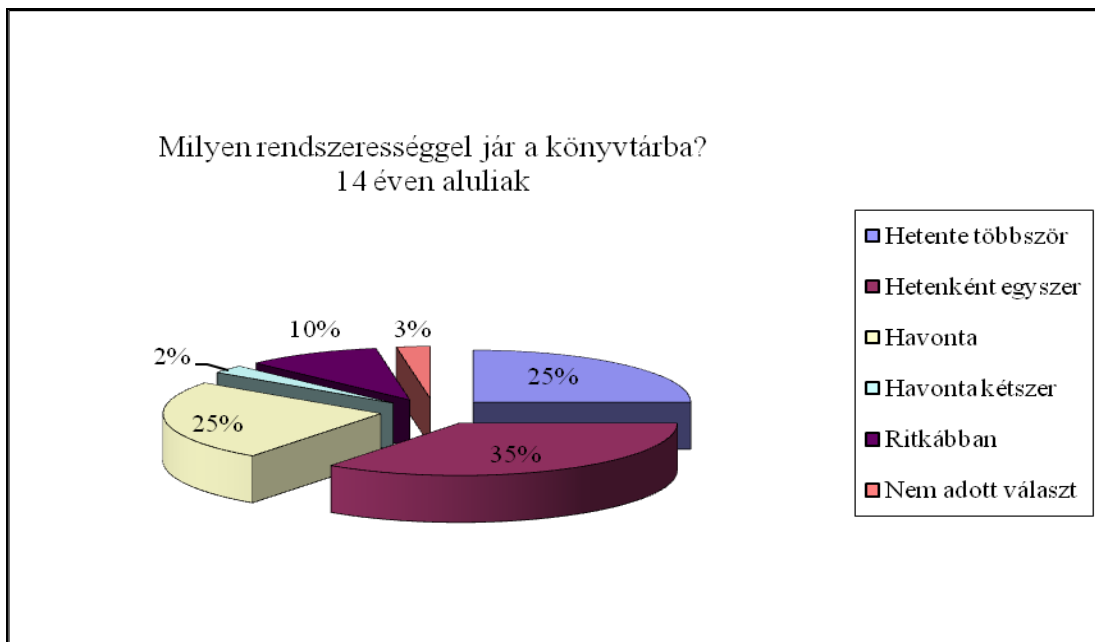
Van-e önnek otthon? <i>14 éven felüliek</i>		
Válasz lehetőségek	Fő	%
Számítógépe	24	60%
Internet hozzáférése	7	18%
Fax készüléke	0	0%
CD-lejátszója	33	83%
Video-lejátszója	27	68%
DVD-lejátszója	33	83%

Könyvtárlátogatás

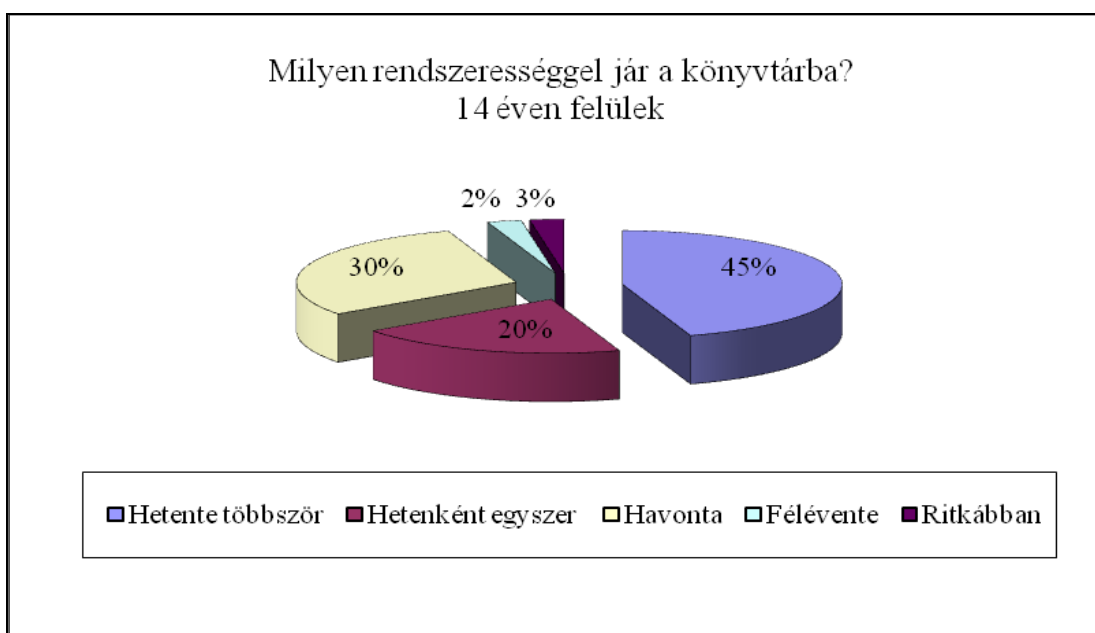
A gyereklátogatók közül, mint az alábbi diagram is mutatja a nagy többség már több éve látogatja a könyvtárat és csak 15 százalék az, aki egy évnél kevesebb ideje jár az intézménybe.

Az előző oldal alján található kördiagram jól mutatja, hogy a tizennégy éven felüli megkérdezettek nagy része már régebb óta látogatja a könyvtárat. Összesen 8 százalék az, aki egy évnél kevesebb ideje jár az intézménybe.

A tizennégy éven aluli megkérdezettek 59 százaléká legalább hetente egyszer felkeresi a könyvtárat, 28 százaléká pedig havonta legalább egyszer. Négy fő válaszolta azt, hogy félévnél is hosszabb ideig nem látogatott el a könyvtárba. Valószínűsíthető, hogy a gyerekek kevés százalékának vannak meg otthon azok a könyvek, amelyek segítséget nyújtanak a tanulmányaikban, ezért sokszor kell használniuk a könyvtár könyveit.

A tizennégy éven felülieknél a könyvtárba járás rendszeressége úgy alakult, hogy az olvasók kevesebb hányada látogatja havi rendszerességnél is kevesebbszer az intézményt. Összesen 64 százalékot tesz ki azoknak a száma, akik hetente legalább egyszer elmennek a könyvtárba. Tehát a válaszok alapján megállapítható, hogy a felhasználók többsége gyakori látogatója az intézménynek.

Más könyvtárak látogatása

A gyerekek 60 százaléka látogat más könyvtárakat, amelyek a következők a gyakoriságuk sorrendjében: iskolai könyvtár, debreceni könyvtár. Az iskolai könyvtár megjelenése alapvető, hiszen fontos szerepet kap a tanulmányok miatt. A következő táblázat azt foglalja magába, hogy mik azok az indokok, amiért más könyvtárakba is elmennek a tanulók.

Válasz lehetőségek	Fő
Különböző könyvtárak jól kiegészítik egymást	15
Speciális igényeim vannak (tanulok, kutatómunkát végzek)	8
Nem válaszolt	1
Máshol nagyobb a választék, szélesebb a kínálat	0
Máshol van az iskolám (munkahelyem), mit a lakásom	0
Egy könyvtárból kevés dokumentumot lehet egyszerre kölcsönözni	0

A tizennégy éven felüli állampolgárok általában a lakóhelyükhöz legközelebb található könyvtárat keresik fel. A gyerekekkel ellentétben itt a válaszadóknak csak a 40 százaléka látogat meg más könyvtárakat, amelyek a következők: iskolai könyvtár, DEEK, megyei könyvtár és püspökladányi könyvtár. Indoklásképpen az alábbi válaszokat jelölték meg:

Válasz lehetőségek	Fő
Speciális igényeim vannak (tanulok, kutatómunkát végzek)	6
Máshol van az iskolám (munkahelyem), mit a lakásom	6
Különböző könyvtárak jól kiegészítik egymást	5
Máshol nagyobb a választék, szélesebb a kínálat	1
Iskolai könyvtár közelsége	1
Egy könyvtárból kevés dokumentumot lehet egyszerre kölcsönözni	0

2.5.3 Szolgáltatások igénybe vétele

Milyen szolgáltatásokat szokott igénybe venni? <i>14 éven aluliak</i>				
Szolgáltatások	rendszeresen	alkalmanként	nem	nem válaszolt
Beszélgetés ismerősökkel	11	22	7	0
Könyvek kölcsönzése	9	26	5	0
Újság, folyóirat olvasása	8	14	17	1
Felvilágosítás vagy segítség kérése	7	23	9	1
Fénymásolás	7	23	10	0
Beszélgetés a könyvtárossal	6	22	12	0
Kölcsönzött dokumentumok meghosszabbítása	5	16	19	0
Részvétel rendezvényeken	5	11	24	0
Könyvek helyben olvasása	4	13	23	0
Videokazetta kölcsönzés	4	0	36	0
Sajtótermék kölcsönzés	4	1	35	0
Katalógus használat	4	9	27	0
CD-ROM kölcsönzés	3	1	36	0
Zenehallgatás	2	3	35	0
Könyvtárközi kölcsönzés	2	14	22	2
Internet használat	2	18	20	0
Szövegszerkesztő használata	2	4	34	0
Számítógépes adatbázisok használata	2	6	32	0
Információkérés telefonon	2	2	34	2
Hangkazetta, CD kölcsönzés	1	3	36	0
Előjegyzés	1	5	31	3
Olvasóterem használata	1	6	31	2

A tizennégy éven aluliak általában rendszeresen vagy alkalmanként beszélgetnek az ismerőseikkel a könyvtárban. Leggyakrabban ezt a szolgáltatását veszik igénybe az intézménynek. A könyvtár egy közösségi tér. Ezután szorosan a könyvtárhoz kapcsolódó szolgáltatások következnek, mint például a könyvek kölcsönzése, újság és folyóirat olvasás, segítségkérés, fénymásolás. Általában a legtöbb szolgáltatást főként alkalmanként veszik igénybe. Vannak olyan szolgáltatások, amelyeket szinte egyáltalán nem vesznek igénybe. Ezek a következők: videokazetta kölcsönzés, CD-ROM kölcsönzés, hangkazetta és CD kölcsönzés, sajtótermék kölcsönzés és a zenehallgatás.

A tizennégy éven felüli könyvtár használók többsége rendszeresen vagy alkalmanként legtöbbször a szolgáltatások közül a könyvkölcsönzést és az Internetet veszi igénybe. Sajnos ennél a kérdésnél sok esetben nem adtak választ. Ennek az lehet az oka, hogy esetleg egyes szolgáltatásokat nem ismernek. Itt is megjelennek ugyanazok az igénybe nem vett szolgáltatások, mint a gyerekeknél.

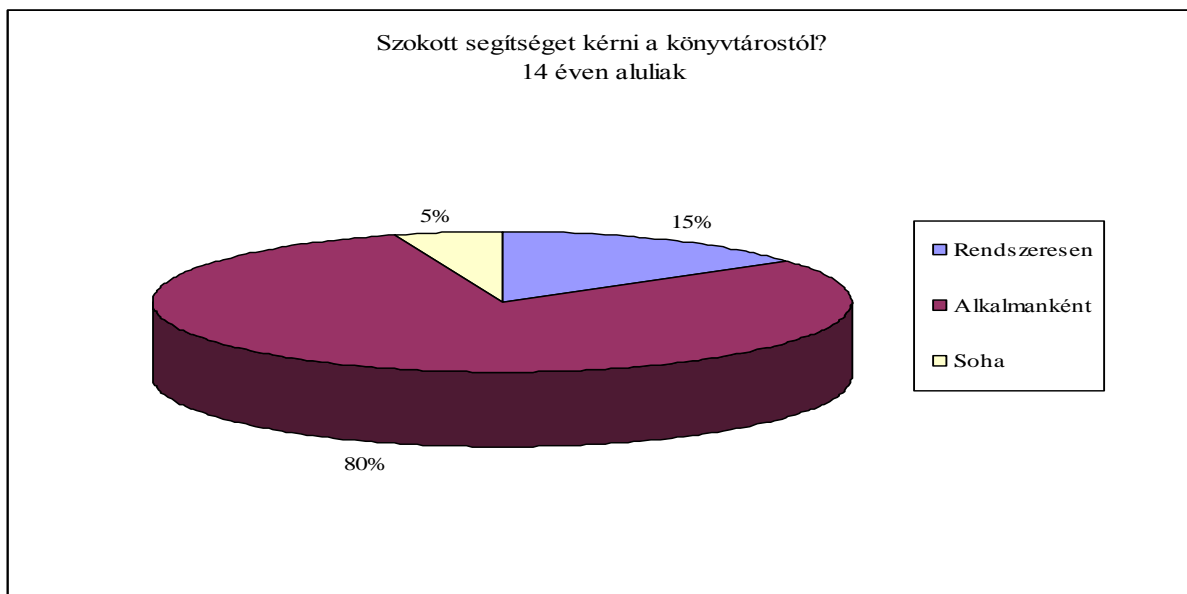
Milyen szolgáltatásokat szokott igénybe venni? <i>14 éven felüliek</i>				
Szolgáltatások	rendszeresen	alkalmanként	nem	nem válaszolt
Könyvek kölcsönzése	22	14	0	4
Internet használat	18	10	5	7
Felvilágosítás vagy segítség kérése	11	16	4	9
Beszélgetés a könyvtárossal	11	12	7	10
Beszélgetés ismerősökkel	8	12	8	12
Fénymásolás	7	23	2	8
Újság, folyóirat olvasása	7	13	10	10
Részvétel rendezvényeken	6	4	17	13
Könyvtárközi kölcsönzés	5	7	16	12
Sajtótermék kölcsönzés	4	7	16	13
Könyvek helyben olvasása	3	9	15	13
Kölcsönzött dokumentumok meghosszabbítása	3	13	9	15
Információkérés telefonon	3	3	20	14
Katalógus használat	2	9	15	14
Szövegszerkesztő használata	2	6	18	14
Számítógépes adatbázisok használata	2	8	16	14
Olvasóterem használata	2	6	17	15
Zenehallgatás	1	2	22	15
CD-ROM kölcsönzés	0	0	25	15
Videokazetta kölcsönzés	0	0	25	15
Hangkazetta, CD kölcsönzés	0	0	25	15
Előjegyzés	0	2	22	16

Összegezve megállapítható, hogy a könyvtárba járók legnagyobb számban könyvet kölcsönöznek. Magas az internetezők aránya, ami szorosan összefügg az információkereséssel. Kiemelkedik még a fénymásolást használók száma. A nem hagyományos dokumentumok száma a könyvtárban nem túl magas ebből következik, hogy ezek igénybevétele alacsonyabb is. Hasonló eredményeket kaptak a Deák Ferenc Megyei Könyvtár dolgozói is a vizsgálatukban.

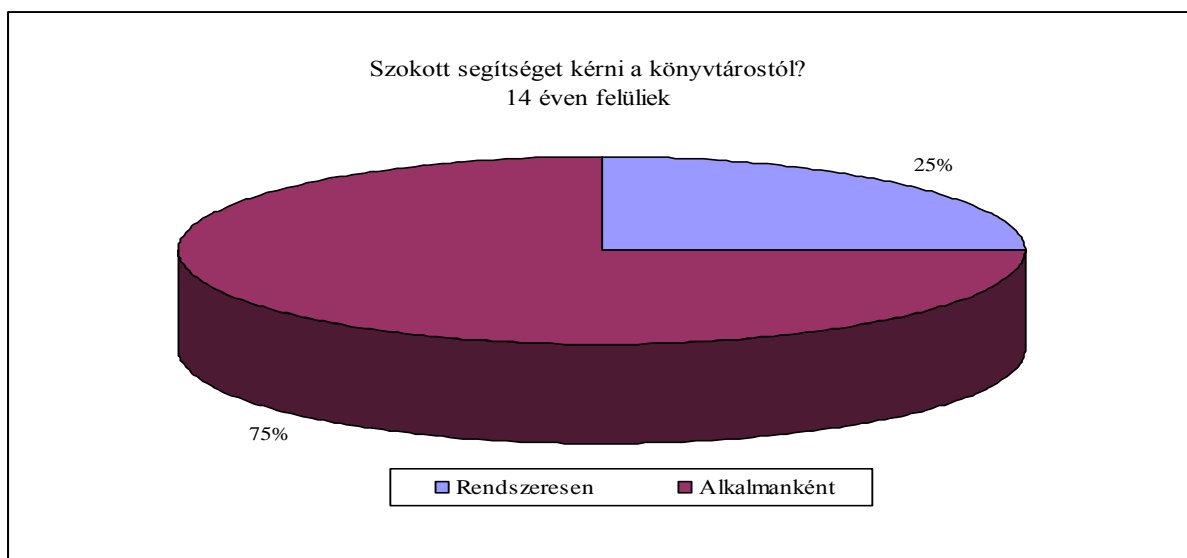
Segítségkérés a könyvtárostól

A legtöbb gyermek felhasználó alkalmanként segítséget kér a könyvtárostól. 5 százalék viszont soha nem kér segítséget, mert megtalálja amit keres. Az alábbi dolgokban szoktak segítséget kérni:

- házi feladat,
- fénymásolás,
- könyvajánlás,
- szkennelés.

A felnőtt olvasók egynegyede rendszeresen kér segítséget a könyvtárostól, míg a többi felhasználó alkalmanként teszi ezt meg.

A következő kérésekkel, kérdésekkel fordulnak hozzájuk:

- könyvajánlás,
- fénymásolás,
- internet használat,
- helyi információk szolgáltatása (pl. menetrend, nyitva tartás),
- közigazgatási segítségkérés,
- jogszabályok keresése,
- szkennelés.

Vagyis elmondható, hogy az intézményt használók általában számítanak a könyvtárosok segítségére. A Deák Ferenc Könyvtár felmérésében is a többség rendszeresen teszi ezt.

Olvasott könyv típusok

A tizennégy éven aluliakra jellemző vonást tapasztaltam az olvasott könyv típusok terén. Az első négy helyen a következők állnak elég nagy százalékos arányban: gyermek és ifjúsági irodalom, kötelező irodalom, ismeretterjesztő irodalom és tankönyvek.

Milyen típusú könyveket olvas legtöbbször? 14 éven aluliak		
Válasz lehetőségek	Fő	%-ban
Gyermek és ifjúsági irodalom	24	60%
Kötelező irodalom	18	45%
Ismeretterjesztő irodalom	17	42,5%
Tankönyvek	15	37,5%
Szerelmi történet	10	25%
Történelmi regények	9	22,5%
Tudományos fantasztikus könyvek	8	20%
Életrajzok	7	17,5%
Klasszikus irodalom	5	12,5%
Nyelvkönyvek, idegen nyelvű könyvek	5	12,5%
Krimik	5	12,5%
Szakkönyvek	4	10%
Modern irodalom	2	5%
Útleírás, útikalauzok	2	5%
Egyéb: Vicc könyvek	2	5%

A tizennégy éven felülieknél a legtöbbet olvasott könyv típusok a következők: ismeretterjesztő irodalom, szakkönyvek és a szerelmi történetek. Ezeket az olvasók kétötödé részesíti előnyben. Majd szorosan következik ezután a klasszikus irodalom, modern irodalom,

történelmi regény és a krimi. A nyelvkönyvek és idegen nyelvű könyvek a kevésbé keresett kategóriába tartoznak.

Milyen típusú könyveket olvas legtöbbször? 14 éven felüliek		
Válasz lehetőségek	Fő	%
Ismeretterjesztő irodalom	16	40%
Szakkönyvek	16	40%
Szerelmi történet	16	40%
Klasszikus irodalom	15	37,5%
Modern irodalom	14	35%
Történelmi regények	14	35%
Krimik	14	35%
Gyermek és ifjúsági irodalom	11	27,5%
Kötelező irodalom	10	25%
Életrajzok	9	22,5%
Tankönyvek	7	17,5%
Tudományos fantasztikus könyvek	6	15%
Útleírás, útikalauzok	6	15%
Nyelvkönyvek, idegen nyelvű könyvek	3	7,5%

2.5.4 A könyvtár felkeresés célja, szolgáltatások minősítése

A gyerekek többsége szórakozási, kikapcsolódási és tanulási célokkal keresi fel legtöbbször az intézményt, ami az olvasott könyv típusokra adott válaszokkal párhuzamban van. A személyes érdeklődést is nagy számban bejelölték, ami náluk egyelőre még háttérbe szorul az a munka.

Általában milyen céllal használja a könyvtárat? 14 éven aluliak					
Válasz lehetőségek	mindig	gyakran	néha	sohasem	nem válaszolt
Szórakozás, kikapcsolódás	5	8	16	9	2
Tanulás, továbbtanulás	3	15	16	5	1
Személyes érdeklődés (tájékozódás, hobbi)	2	12	19	5	2
Munka	1	2	4	29	4
Valaki megbízásából	0	8	13	16	3

A tizennégy éven felülieknél hasonló a helyzet, mint a gyermekeknél. Általában szórakozás, kikapcsolódás, személyes érdeklődés és tanulás céllal mennek a könyvtárba. A munkára szinte sohasem használják, ami visszavezethető az aktív keresők csoportjának hiányára.

Általában milyen céllal használja a könyvtárat? 14 éven felüliek					
Válasz lehetőségek	mindig	gyakran	néha	sohasem	nem válaszolt
Szórakozás, kikapcsolódás	13	11	10	4	2
Személyes érdeklődés (tájékozódás, hobbi)	11	12	12	4	1
Tanulás, továbbtanulás	4	13	12	4	7
Munka	1	2	13	16	8
Valaki megbízásából	0	2	10	21	7

Szolgáltatások iránti elégedettség mérése

A tizennégy éven aluliak elég sok szolgáltatással elégedettek:

- a könyvtár belső környezetével,
- a könyvtárosokkal, a fénymásolással,
- kézikönyvtárral,
- a szépirodalmi és ismeretközlő könyv kínálattal.

Elfogathatónak találják például:

- az újságok és folyóiratok választékát,
- a számítógépes szolgáltatásokat,
- a kiállításokat
- és az olvasótermet.

Elégedetlenek:

- a számítógépek számával,
- a videokazetta választékkal,
- a CD-ROM választékkal
- és a hangkazetta, CD választékkal.

A tizennégy éven felüliek is számos szolgáltatással elégedettek, ahogyan a gyerekek is. Szinte ugyanazok a szolgáltatások vannak itt is a táblázat rangsorának elején, csak kicsit más sorrendben. Bár a felnőtteknél a szépirodalmi könyvek kínálata és a kézikönyvtár inkább az elfogadható tartományba esik. Sokan nem adtak választ az alábbi szolgáltatásoknál:

- hangkazetta, CD választék
- CD-ROM választék
- videokazetta választék.

A számítógépek számával viszont egyértelműen elégedetlenek a felnőttek is.

Mennyire elégedett a könyvtár szolgáltatásaival? 14 éven aluliak				
Válasz lehetőségek	elégedett	közepes	elégedetlen	nem válaszolt
A könyvtár tisztasága, rendezettsége	37	0	2	1
A könyvtár mesterséges megvilágítása	36	1	0	3
A könyvtár elhelyezkedése	35	1	3	1
A könyvtár hangulata, légköre	35	4	1	0
Könyvtárosok segítőkészsége	34	3	0	3
Megközelíthetősége	34	4	0	2
A könyvtár természetes megvilágítása	34	3	2	1
A könyvtár belső környezete, berendezése	33	4	1	2
Könyvtárosok felkészültsége, szaktudása	33	4	1	2
A könyvek elhelyezése	32	6	1	1
Fénymásolás	32	2	2	4
Szépirodalmi könyvek kínálata	31	5	2	2
Kézikönyvtár	31	4	3	2
Tájékoztató, eligazító feliratok	31	5	1	3
Várakozási idő	31	4	4	1
Ismeretközlő könyvek kínálata	30	3	7	0
Nyitvatartási idő	30	6	2	2
Könyvtárközi kölcsönzés	28	2	3	7
Újságok, folyóiratok választéka	27	7	2	4
Számítógépes szolgáltatások	27	11	0	2
Kiállítások, rendezvények	27	8	1	4
Technikai eszközök	26	10	2	2
Olvasóterem	25	4	8	3
Katalógus	20	6	7	7
Számítógépek száma	17	14	7	2
Videokazetták választéka	14	7	15	4
CD-ROM-ok választéka	13	7	17	3
Hangkazetta, CD választéka	12	6	18	4

Mennyire elégedett a könyvtár szolgáltatásaival? 14 éven felüliek				
Válasz lehetőségek	elégedett	közepes	elégedetlen	nem válaszolt
Könyvtárosok segítőkészsége	38	0	2	0
A könyvtár tisztasága, rendezettsége	38	0	2	0
Megközelíthetősége	37	1	2	0
A könyvtár természetes megvilágítása	37	1	2	0
A könyvtár mesterséges megvilágítása	37	1	1	1
Könyvtárosok felkészültsége, szaktudása	36	1	3	0
A könyvtár elhelyezkedése	36	1	3	0
A könyvtár hangulata, légköre	36	1	3	0
A könyvtár belső környezete, berendezése	35	2	3	0
Fénymásolás	35	1	2	2
Nyitvatartási idő	34	3	2	1
Tájékoztató, eligazító feliratok	33	3	3	1
Várakozási idő	33	1	4	2
Könyvtárközi kölcsönzés	32	1	2	5
A könyvek elhelyezése	31	3	2	4
Ismeretközlő könyvek kínálata	30	4	3	3
Számítógépes szolgáltatások	29	2	5	4
Szépirodalmi könyvek kínálata	28	6	3	3
Olvasóterem	26	7	2	5
Kézikönyvtár	26	5	2	7
Kiállítások, rendezvények	24	10	2	4
Újságok, folyóiratok választéka	23	7	4	6
Katalógus	22	9	1	8
Technikai eszközök	21	10	5	4
Hangkazetta, CD választéka	14	6	7	13
CD-ROM-ok választéka	13	9	5	13
Videokazetták választéka	9	10	9	12
Számítógépek száma	9	15	13	3

Hiányzó szolgáltatások

Véleménye szerint milyen szolgáltatások hiányoznak még ebből a könyvtárból? 14 éven aluliak		
Válasz lehetőségek	Fő	%
Zenehallgatás	22	55%
DVD kölcsönzés	21	52,5%
Videókazetta kölcsönzés	13	32,5%
CD-ROM, multimédia kölcsönzése	12	30%
Kazetta, CD kölcsönzés	11	27,5%
Számítógépes katalógus	11	27,5%
CD-ROM, multimédia helyben használata	9	22,5%
Faxolási lehetőség	8	20%
Sajtótermék kölcsönzés	4	10%
Könyvtárközi kölcsönzés	4	10%
Számítógépes adatbázis használata	3	7,5%
Rendezvények	2	5%

A gyerekek főként a zenehallgatást és a DVD kölcsönzést hiányolják a szolgáltatások soraiból. A felnőtteknél a DVD kölcsönzés érte el a legnagyobb százalékot.

Véleménye szerint milyen szolgáltatások hiányoznak még ebből a könyvtárból? 14 éven felüliek		
Válasz lehetőségek	Fő	%
DVD kölcsönzés	23	57,5%
Kazetta, CD kölcsönzés	14	35%
Videókazetta kölcsönzés	13	32,5%
Zenehallgatás	10	25%
CD-ROM, multimédia kölcsönzése	6	15%
Nem válaszolt	6	15%
CD-ROM, multimédia helyben használata	5	12,5%
Számítógépes adatbázis használata	3	7,5%
Faxolási lehetőség	3	7,5%
Számítógépes katalógus	2	5%
Könyvtárközi kölcsönzés	1	2,5%
Nincs ilyen	1	2,5%
Sajtótermék kölcsönzés	0	0%
Rendezvények	0	0%

A tizennégy éven aluliak 62,5 százaléka legszívesebben a DVD kölcsönzést venné igénybe. Nem elhanyagolható a helyben való zenehallgatás, a gyermekfoglalkozások és a könyvvásárlási lehetőség iránti igény sem.

Azon szolgáltatások, amelyeket szívesen igénybe vennének. 14 éven aluliak		
Válasz lehetőségek	Fő	%
DVD kölcsönzés	25	62,5%
Zenehallgatás helyben	20	50%
Gyermekfoglalkozások	19	47,5%
Könyvvásárlási lehetőség	13	32,5%
Kiállítások	12	30%
Újság kölcsönzés	10	25%
Könyvkölcsönzés háznál	10	25%
Olvasóterem használat	8	20%
Irodalomkutatás	7	17,5%
Információkérés telefonon	6	15%
Közhasznú információ	4	10%
Helyismereti anyagkutatás	4	10%

A tizennégy éven felüli válaszadók 42,5 százaléka szeretné igénybe venni a DVD kölcsönzést és a könyvvásárlási lehetőséget, ha lenne rá mód. Majdnem az olvasók egyharmada pedig szívesen venne részt kiállításokon.

Azon szolgáltatások, amelyeket szívesen igénybe vennének. 14 éven felüliek		
Válasz lehetőségek	Fő	%
DVD kölcsönzés	17	42,5%
Könyvvásárlási lehetőség	17	42,5%
Kiállítások	12	30%
Információkérés telefonon	10	25%
Újság kölcsönzés	10	25%
Zenehallgatás helyben	9	22,5%
Közhasznú információ	7	17,5%
Olvasóterem használat	6	15%
Gyermekfoglalkozások	5	12,5%
Irodalomkutatás	5	12,5%
Helyismereti anyagkutatás	3	7,5%
Könyvkölcsönzés háznál	2	5%
Nem válaszolt	2	5%

A könyvtár kiállításai, rendezvényei

A gyerekek 52,5 százaléka látogatja a könyvtár kiállításait és rendezvényeit, míg a felnőtteknél ez 55 százalék. Az összes megkérdezett ember közül 34 fő válaszolta azt, hogy ezt a szolgáltatást nem veszi igénybe. Ők a következő indokokat sorolták fel, amiért nem tudják ezt meg tenni:

- időhiány,
- nem érdekli,
- nincs információja róla.

Információszerzés a könyvtári szolgáltatásokról

A tizennéggy éven aluliak főként a könyvtárostól, ismerősöktől tájékozódnak a könyvtári szolgáltatásokkal kapcsolatosan, de az internet is elég sokan veszik igénybe erre a célra.

Honnan szerez információt a könyvtár szolgáltatásairól? 14 éven aluliak		
Válaszok	Fő	%
könyvtárostól	12	30%
ismerősöktől	9	22,5%
nem válaszolt	8	20%
internetről	5	12,5%
hirdetésből	3	7,5%
helyben	2	5%
sehonnan	1	2,5%

A tizennéggy éven felüliek nagyrészt a könyvtárostól, személyesen vagy ismerősöktől kér információt a szolgáltatásokról.

Honnan szerez információt a könyvtár szolgáltatásairól? 14 éven felüliek		
Válasz lehetőségek	Fő	%
könyvtárostól	14	35%
személyesen	9	22,5%
ismerősöktől	7	17,5%
nem válaszolt	5	12,5%
hirdetésből	3	7,5%
könyvekből	2	5%

Figyelem felkeltés

A gyerekek közül 27,5 százalék gondolja úgy, hogy a könyvek és az olvasás hívja fel a figyelmet az intézményre. De többen írták a házi feladatot is. 35 százalékot tesznek ki azok, akik úgy gondolják, hogy semmi nem hívja fel a figyelmüket vagy pedig nem válaszoltak.

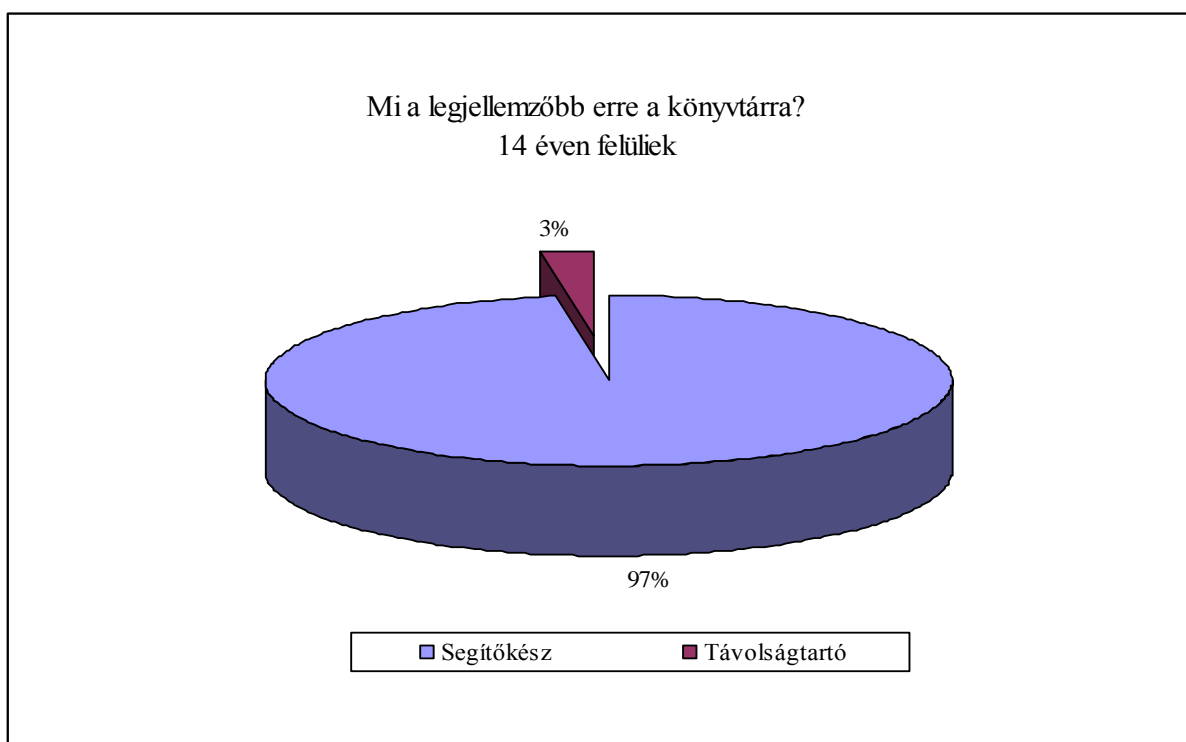
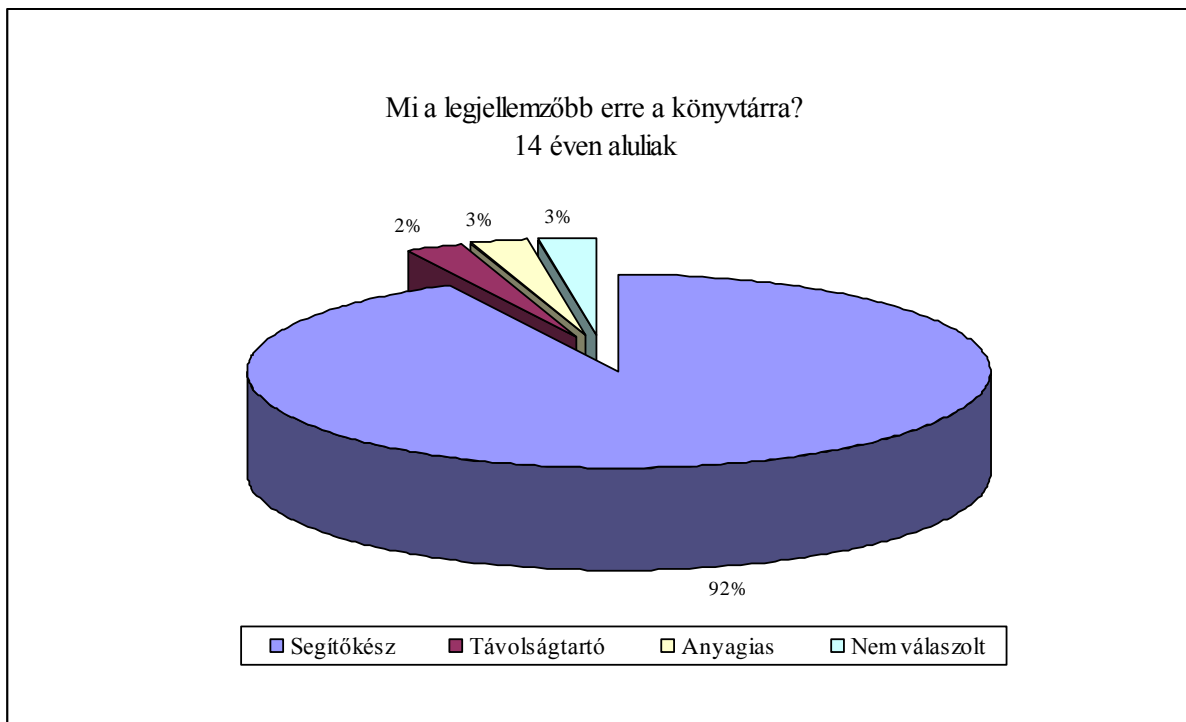
Mi hívja fel a figyelmét a könyvtárra? 14 éven aluliak		
Válaszok	Fő	%
könyvek, olvasás	11	27,5%
nem válaszolt	8	20%
semmi	6	15%
házi feladat	4	10%
épület	3	7,5%
elhelyezkedés	3	7,5%
hirdetés	2	5%
időtöltés	1	2,5%
késedelem	1	2,5%
internet	1	2,5%

A tizennégy éven felülieknél sajnos magas az arány a nem válaszolt kategóriában. Emellett azért megjelenik a válaszok sorában a könyv, az információs igény és az internet is.

Mi hívja fel a figyelmét a könyvtárra? 14 éven felüliek		
Válaszok	Fő	%
nem válaszolt	14	35%
könyvek	6	15%
semmi	6	15%
információ igény	5	13%
internet	4	10%
épület	2	5%
helyi újság	1	2,5%
felirat	1	2,5%
olvasóterem	1	2,5%

2.5.5 A könyvtár tevékenységének minősítése

A tizennégy éven aluliak és a tizennégy éven felüliek nagy többsége úgy gondolja, hogy a városi könyvtár legjellemzőbb vonása, hogy segítőkész.

Változtatás a könyvtárban

A „Ha Ön lenne a könyvtáros, mit változtatna meg?” kérdésnél a gyermek és felnőtt felhasználók egyaránt úgy gondolták, hogy növelnék a számítógépek számát valamint gyarapítanák a könyv állományt és DVD kölcsönzési lehetőséget teremtenének meg.

Ha Ön lenne a könyvtáros, mit változtatna meg? 14 éven aluliak		
Válaszok	Fő	%
Számítógépek számát (növelni)	13	32,5%
Semmit	11	27,5%
Nem válaszolt	10	25,0%
Olcsóbb számítógépezést	3	7,5%
DVD kölcsönzés és zenehallgatás	3	7,5%
Könyvkínálatot	2	5,0%
Nyitvatartási időt	2	5,0%
Könyvek elrendezését	1	2,5%

Ha Ön lenne a könyvtáros, mit változtatna meg? 14 éven felüliek		
Válasz lehetőségek	Fő	%
semmit	13	32,5%
több számítógépet	9	22,5%
nem válaszolt	9	22,5%
gyarapítás	4	10%
modernebb gyerekkönyvtári rész, új bútorok	2	5%
DVD kölcsönzés	1	2,5%
olcsóbb fénymásolás, nyomtatás diákoknak	1	2,5%
könyvtárosok számának növelése	1	2,5%

Kijelentések értékelése

A következő két táblázat könyvtárról tett kijelentéseket tartalmaz, amelyekről dönteniük kellett a tizennégy éven aluliaknak és felülieknek, hogy mennyire értenek velük egyet. A gyerekek és a felnőttek egyaránt egyetértettek legnagyobb részt a következő kifejezéssel:

„Az emberek nem járnak könyvtárban, mert nincs idejük olvasni”.

Érdekes, volt számomra, hogy elég sokan jelölték be az alábbi kifejezést:

„Lassan nem lesz szükség könyvtárakra, mert az Internet kiszorítja az olvasást”.

14 éven aluliak			
Kijelentések	teljesen egyetért	közepesen	nem ért egyet
Az emberek nem járnak könyvtárban, mert nincs idejük olvasni.	11	14	15
Többen járnának könyvtárba, ha hosszabb ideig tartanának nyitva.	11	13	16
Lassan nem lesz szükség könyvtárakra, mert az Internet kiszorítja az olvasást.	10	12	18
A könyvtárak elavult intézmények, amelyek nem tartanak kellő mértékben lépést a fejlődéssel	9	1	30
Könyvtárba csak azok járnak, akiknek nincs otthon elegendő könyvük.	9	10	21
A könyvtárakban kevés újdonságot lehet megtalálni.	8	4	28
A könyvtárosok túlterheltek, nincs türelmük foglalkozni az olvasókkal.	7	8	25
A könyvtárakban kevés fontos információt lehet kapni. (1 fő nem válaszolt)	5	6	28
Vannak, akik azért nem mennek könyvtárba, mert sokba kerül a beiratkozás.	5	8	27
Az emberek félnek belépni a könyvtárba, mert nem tudják pontosan, hogy mit kell ott csinálni.	4	8	28
14 éven felüliek			
Kijelentések	teljesen egyetért	közepesen	nem ért egyet
Lassan nem lesz szükség könyvtárakra, mert az Internet kiszorítja az olvasást.	7	9	24
Az emberek nem járnak könyvtárban, mert nincs idejük olvasni.	6	14	20
A könyvtárakban kevés fontos információt lehet kapni.	4	2	34
Az emberek félnek belépni a könyvtárba, mert nem tudják pontosan, hogy mit kell ott csinálni.	4	7	29
Többen járnának könyvtárba, ha hosszabb ideig tartanának nyitva.	4	10	26
A könyvtárakban kevés újdonságot lehet megtalálni. (2 fő nem válaszolt)	3	3	32
Könyvtárba csak azok járnak, akiknek nincs otthon elegendő könyvük.	3	6	31
A könyvtárak elavult intézmények, amelyek nem tartanak kellő mértékben lépést a fejlődéssel	1	2	37
A könyvtárosok túlterheltek, nincs türelmük foglalkozni az olvasókkal.	0	2	38
Vannak, akik azért nem mennek könyvtárba, mert sokba kerül a beiratkozás.	0	5	35

Reklámszövegek értékelése

A gyerekeknek a legjobban a következő reklámszövegek tetszettek:

- A könyvtár a tudás temploma, a bölcsesség háza.
- Nem ruhatár, nem raktár, nem kaptár. KÖNYVTÁR
- A könyvtáros a könyvek gondozója, az olvasóknak a gondviselője.

Reklámszövegek értékelése				
14 éven aluliak				
Reklámszövegek	nagyon határos	közepesen	egyáltalán nem határos	nem válaszolt
A könyvtár a tudás temploma, a bölcsesség háza.	25	5	9	1
Nem ruhatár, nem raktár, nem kaptár. KÖNYVTÁR	24	7	8	1
A könyvtáros a könyvek gondozója, az olvasóknak a gondviselője.	21	7	11	1
Legtöbb információ leggyorsabban, legolcsóbban!	17	12	10	1
A könyvtár az ország szíve.	16	14	10	0
Ha belépsz egy könyvtárba, bent vagy valamennyiben!	16	8	15	1
Kézenfogva az információs sztrádán.	15	7	17	1
Legyen a könyvtár a város dolgozószobája!	14	9	16	1
Elsők vagyunk az információs versenyben!	13	13	13	1

A tizennégy éven felüliek pedig az alábbi szövegek ítélték a leghatásosabbnak:

- A könyvtár a tudás temploma, a bölcsesség háza.
- Legtöbb információ- leggyorsabban, legolcsóbban!
- Ha belépsz egy könyvtárba, bent vagy valamennyiben!

Reklámszövegek értékelése 14 éven felüliek				
Reklámszövegek	nagyon hatásos	közepesen	egyáltalán nem hatásos	nem válaszolt
A könyvtár a tudás temploma, a bölcsesség háza.	24	8	7	1
Legtöbb információ- leggyorsabban, legolcsóbban!	21	10	8	1
Ha belépsz egy könyvtárba, bent vagy valamennyiben!	20	8	10	2
Legyen a könyvtár a város dolgozószobája!	20	10	8	2
Nem ruhatár, nem raktár, nem kaptár. KÖNYVTÁR	20	10	9	1
A könyvtáros a könyvek gondozója, az olvasóknak a gondviselője.	19	12	8	1
Kézenfogva az információs sztrádán.	15	9	15	1
A könyvtár az ország szíve.	11	10	17	2
Elsők vagyunk az információs versenyben!	10	10	18	2

3 Összefoglalás

A 21. század elején a hagyományos könyvtári szolgáltatások mellett a könyvtárosok rendelkezésére áll a világháló, a nagy könyvtárak OPAC-jai, a virtuális könyvtárak, adatbázisok, hogy ezekkel is bővíthessék szolgáltatásaikat. A kabai Gonda Ferenc Városi Könyvtár szolgáltatásrendszere is jelentős változásokon ment keresztül az évek során, ami a multimédiás eszközök fejlődésének is köszönhető. Az olvasói igényeket figyelembe véve korszerűsíteni, bővíteni kell a könyvtárnak a szolgáltatásai körét, mely elképzelhetetlen a hagyományos és az új technikák együttes használata nélkül. A felhasználók elvárásai azonban nem állandóak, folyamatosan változnak, ezért az intézménynek bizonyos időközönként fel kellene mérnie a szolgáltatások iránti igényeket, olvasásszociológiai vizsgálatokkal. Ez a téma jelenleg is fontos szerepet kell betöltsön a könyvtár életében. Azért is esett a választásom erre a témára, hogy segíthessem a könyvtár gyakorlati tevékenységét. Az olvasásszociológiai vizsgálatot kérdőíves módszerrel végeztem el. Az olvasók által adott válaszokat mennyiségi és szöveges elemző módon is feldolgoztam. Az adatokat Excel táblázatban rögzítettem.

Az intézmény a nyilvános közkönyvtár típusának megfelelően gyűjti a dokumentumokat. A kabai lakosság kiszolgálására megfelelőnek találom a könyv és a folyóirat állományt, bár a vizsgálatomban résztvevő olvasók közül néhány megemlítette, hogy a gyarapításon és könyvkínálaton változtatna. Mivel a tanulók száma magas a valóságos felhasználók között, ezért a könyvtárnak továbbra is segítenie kell a folyamatos tanulást, ahogyan ezt eddig is tette. Az aktív keresők és nyugdíjasok száma viszont kevés, ezért a lehetséges olvasók közül rájuk célszerűen kell figyelni. Például nekik szóló rendezvényeket tartani. Amiben hiányt észleltem az a nem hagyományos könyvtári dokumentumok (videó kazetta, hangkazetta, CD, CD-ROM). Ezekből véleményem szerint kevesebb fajta található meg az intézményben, mint amennyire igény lenne. Ezt a vizsgálatom is igazolta, mert a szolgáltatások igénybe vételénél azt tapasztaltam, hogy a nem hagyományos dokumentumok háttérbe szorulnak. Ezek a hiányolt szolgáltatások körében is megjelennek a DVD kölcsönzés mellett. A szolgáltatások közül a könyvkölcsönzés és a kézi könyvtár a legjobban kihasználta. A kézikönyvtár kiemelkedő szerepet kap a tanulók miatt. Ezeken kívül megfelelő kihasználtságúnak tapasztaltam az időszaki kiadványok olvasását és kölcsönzését. Bár néhány olvasó, mint az a vizsgálat során kiderült nem tudja, hogy ezeket is lehet kölcsönözni. Vannak szolgáltatások, melyeket úgy vélem, hogy be kellene mutatni az olvasóknak, mert sokan

nincsenek tisztában azzal, hogy valójában mire is használhatók. Ilyen például a cédulakatalógus vagy a könyvtárközi kölcsönzés. Úgy gondolom, hogy a mai világban a könyvtárak életében nagy szerepet kap az Internet, mint szolgáltatás. Véleményem szerint a kabai lakosság igényeinek kielégítéséhez több számítógépre van szükség. Ezt a vizsgálat is igazolta annál a kérdésnél, hogy „Ha Ön lenne a könyvtáros, mit változtatna meg?”. Az olvasók több mint egy negyede válaszolta azt, hogy növelné a számítógépek számát. A fax és a fénymásolás szolgáltatásokat kiválónak találom, mivel az itt élő emberek kevés helyen tudják ezeket elérni. A vizsgálat is azt mutatta, hogy a felhasználók is elégedettek velük. A kiállításokkal és rendezvényekkel kapcsolatosan lehet, hogy több figyelem felkeltésre lenne szükség, mert érdeklődést mutatnak irántuk az olvasók. Ajánlanám a könyvtárnak:

- egyes szolgáltatások bemutatását, propagálását szórólapok, plakátok és újság hirdetések segítségével,
- egyes felhasználói csoportoknak (például: kismamák, vállalkozók, munkanélküliek stb.) specifikus foglalkozásokat rendezni, meghirdetni.

A vizsgálat eredményeit felhasználva a városi könyvtárnak a jövőben is igyekeznie kell a felhasználói elvárásoknak megfelelően alakítani a szolgáltatásaikat. A könyvtárosok nyitottsága, kreativitása nagyon fontos szerepet kap a munkafolyamatokban. A szükséges anyagi források megteremtéséhez a fenntartóval való jó kapcsolat mellett továbbra is ki kell használniuk a pályázati lehetőségeket. Ez a helyzetkép bemutatás remélem, segítséget nyújt a könyvtárnak a további munkájában.

„A könyvtáraknak tiszta fejjel és józanul kell összekapcsolni a múltat és a jövőt. „

(Gorman, A.)³³

³³ 3p.

4 Irodalomjegyzék

1. Babbie, Earl R.: A társadalomtudományi kutatás gyakorlata. – Budapest: Balassi 2000, 704 p.
2. Bácskai István, Gereben Ferenc, Nagy Attila: Az olvasási szokások változásai Bácsalmáson: többlépcsős vizsgálat fiatalok körében. – Budapest: OSZK KMK 1983, 76 p.
3. Bánkeszi Katalin: Mi kell az olvasónak? : felhasználóbarát könyvtári szolgáltatások. – In: Könyv, könyvtár, könyvtáros, 2007. 5. sz., 10-15. p.
4. Bartos Éva: A helyi társadalom igényének hatása a közkönyvtári szolgáltatásokra, megjelenésük módja és eszközei. – In: Könyv, könyvtár, könyvtáros, 2000. 5. sz., 30-35. p.
5. Bognárné Lovász Katalin: A könyvtári szolgáltatások értékelése a használók szempontjából. – In: Könyvtári figyelő, 2006. 2. sz., 350-354p.
6. Czeglédi László: A könyvtári szolgáltatások újabb rétegei. Az e-tananyagok könyvtári szolgáltatásának lehetőségei és problémái. – In: Tudományos és műszaki tájékoztatás, 2005. 4. sz., 181-188. p.
7. Gereben Ferenc: Olvasáskultúránkról - szociológiai nézőpontból. - In: Iskolakultúra, 2001. 5. sz., 52-55. p.
8. Gonda Ferenc Városi Könyvtár Alapító Okirata, Kaba: 2004., 2 p.
9. Gonda Ferenc Városi Könyvtár Beiratkozási naplója, Kaba: 2007., 39p.
10. Gonda Ferenc Városi Könyvtár Beszámolója, Kaba: 2006., 6 p.
11. Gonda Ferenc Városi Könyvtár Éves Jelentése, Kaba: 2007., 4 p.
12. Gonda Ferenc Városi Könyvtár Gyűjtőköri Szabályzata = Szervezeti és Működési Szabályzatának első számú melléklete, Kaba: 2004., 10-14 p.
13. Gonda Ferenc Városi Könyvtár Honlapja: <http://konyvtar.kaba.hu>
14. Gonda Ferenc Városi Könyvtár Jövőképe, Kaba: 2006., 1 p.
15. Gonda Ferenc Városi Könyvtár Könyvtárhasználati Szabályzata = Szervezeti és Működési Szabályzatának harmadik számú melléklete, Kaba: 2003., 4 p.
16. Gonda Ferenc Városi Könyvtár Küldetés Nyilatkozata, Kaba: 2006., 1p.
17. Gonda Ferenc Városi Könyvtár Minőségpolitikai Nyilatkozata, Kaba: 2006., 2 p.

18. Gonda Ferenc Városi Könyvtár Munkaköri leírásai = Szervezeti és Működési Szabályzatának negyedik számú melléklete, Kaba: 2004., 2 p.
19. Gonda Ferenc Városi Könyvtár Munkaterve, Kaba: 2007., 2 p.
20. Gonda Ferenc Városi Könyvtár Munkavédelmi Szabályzata = Szervezeti és Működési Szabályzatának ötödik számú melléklete, Kaba: 2001., 3 p.
21. Gonda Ferenc Városi Könyvtár Nyitvatartási Rendje = Szervezeti és Működési Szabályzatának második számú melléklete, Kaba: 2004., 1 p.
22. Gonda Ferenc Városi Könyvtár SWOT-analízise, Kaba: 2004., 1 p.
23. Gonda Ferenc Városi Könyvtár Szervezeti és Működési Szabályzata, Kaba: 2004., 9 p.
24. Gonda Ferenc Városi Könyvtár Tűzvédelmi Szabályzata = Szervezeti és Működési Szabályzatának hatodik számú melléklete, Kaba: 2004., 5 p.
25. Gonda Ferenc: Kaba története. – Pest: Kaba nagyközségi Közös Tanács 1981, 176p.
26. Kaba honlapja: <http://www.kaba.hu>
27. Nagy Attila - Péterfi Rita: Olvasás, könyvtár- és számítógép-használat: gyorsjelentés a tárki és az OSZK 2005-ös vizsgálatáról. - In: Könyvtári figyelő, 2006. 1. sz., 31-44. p.
28. Nagy Attila: Stagnálás, romlás vagy olvasásfejlesztés. –In: Iskolakultúra, 2001. 5. sz., 47-51. p.
29. Nagy Éva: A Berzsenyi Könyvtár igény- és hatásvizsgálati műhelyéből. – In: Könyv, könyvtár, könyvtáros, 1996. 11. sz., 24. p.
30. Papp Józsefné: A kabai községi könyvtár története. – Kaba: 1996, 7 p.
31. Sebestyénné Horváth Margit: A könyvtárhasználói elégedettség és olvasói igények mérése a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban. - In: Zalai könyvtári levelező: a Zala megyei könyvtárak tájékoztatója, 2004. 1. sz., 19-28. p.
32. Tisza Miklósné: Az információs társadalom és a könyvtári szolgáltatások. - In: Iskolakultúra, 2001. 1. sz., 80-86. p.
33. Varga Józsefné: Olvasói igények – megváltozott könyvtár. - In: Könyvtári kis híradó, 1996. 2. sz., 2-3. p.

5 Függelék

5.1 Vizsgálat kérdőíve

Kedves Könyvtárhasználó!

A könyvtár célja a szolgáltatások színvonalának folyamatos emelése. Ebben segítene nekem, ha megismerhetném véleményét a könyvtár jelenlegi szolgáltatásairól. Arra kérem Önt, hogy válaszoljon az alábbi kérdéseimre!

Nagyon köszönöm a segítségét és a közreműködését!

Orsó Csilla

1. Általában honnan jut hozzá az Ön számára szükséges információkhoz? Kérem válaszait rangsorolja! (1.=ahonnan a legtöbbször jut az információhoz)

- Saját könyvekből
- Saját újságokból, folyóiratokból
- A helyi könyvtár könyveiből, folyóirataiból
- Könyvtári adatbázisokból
- Más településen lévő könyvtárból
- Internetről otthon, ismerősöknél
- Internetről iskolában
- Internetről munkahelyen
- Internetről könyvtárban
- Internetről egyéb intézményekben
- Televízióból, rádióból
- Kollégáktól, ismerősöktől
- Továbbképzéseken, szakmai találkozókön
- Szolgáltató cégtől
- Hivataltól
- Egyéb intézményből

2. Van-e Önnek otthon? (Válaszait x-el jelölje!)

- Számítógépe
- Internet hozzáférése
- Fax készüléke
- CD-lejátszója
- Video-lejátszója
- DVD-lejátszója

3. Mióta látogatja ezt a könyvtárat? (Csak egy választ jelöljön meg!)

- Egy évnél kevesebb ideje
- Egy-három éve
- Négy-öt éve
- Öt évnél régebben

4. Milyen rendszerességgel jár a könyvtárba? (Csak egy választ jelöljön meg!)

- Most vagyok itt először
- Hetente többször
- Hetenként egyszer
- Havonta
- Havonta kétszer
- Negyedévente
- Félévente
- Ritkábban

5. Látogat-e más könyvtárakat is?

- Igen
- Nem

Ha igen, akkor melyek ezek:

.....

.....

6. Ha más könyvtárakat is látogat, mi indokolja ezt? (Több választ is adthat!)

- Máshol nagyobb a választék, szélesebb a kínálat
 - Speciális igényeim vannak (tanulok, kutatómunkát végzek)
 - Máshol van az iskolám (munkahelyem), mit a lakásom
 - Különböző könyvtárak jól kiegészítik egymást
 - Egy könyvtárból kevés dokumentumot lehet egyszerre kölcsönözni
 - Egyéb:
-
-

7. Ebben a könyvtárban milyen szolgáltatásokat szokott igénybe venni? (Válasszon a három lehetőség közül!)

	rendszeresen	alkalmanként	nem
Könyvek kölcsönzése			
Könyvek helyben olvasása			
Felvilágosítás vagy segítség kérése			
Fénymásolás			
Zenehallgatás			
CD-ROM kölcsönzés			
Videokazetta kölcsönzés			
Hangkazetta, CD kölcsönzés			
Sajtótermék kölcsönzés			
Könyvtárközi kölcsönzés			
Internet használat			
Katalógus használat			

	rendszeresen	alkalmanként	nem
Szövegszerkesztő használata			
Számítógépes adatbázisok használata			
Kölcsönzött dokumentumok meghosszabbítása			
Beszélgetés a könyvtárossal			
Részvétel rendezvényeken			
Előjegyzés			
Újság, folyóirat olvasása			
Beszélgetés ismerősökkel			
Információkérés telefonon			
Olvasóterem használata			
Egyéb:			

8. Szokott segítséget kérni a könyvtárostól? (Csak egy választ jelöljön meg!)

- Rendszeresen
 Alkalmanként
 Soha, miért nem:
.....
.....

9. Milyen típusú könyveket olvas legtöbbször? (Több válasz is adható!)

- Klasszikus irodalom
 Modern irodalom
 Ismeretterjesztő irodalom
 Kötelező irodalom
 Gyermek és ifjúsági irodalom
 Szakkönyvek
 Életrajzok
 Történelmi regények
 Tudományos fantasztikus könyvek
 Tankönyvek
 Nyelvkönyvek, idegen nyelvű könyvek
 Szerelmi történet
 Krimik
 Útleírás, útikalauzok
 Egyéb:

10. Általában milyen céllal használja a könyvtárat? (Soronként egyet jelöljön meg!)

	sohasem	néha	gyakran	csaknem mindig
Tanulás, továbbtanulás				
Munka				
Személyes érdeklődés (tájékozódás, hobbi)				
Szórakozás, kikapcsolódás				
Valaki megbízásából				
Egyéb:				

11. Mennyire elégedett a könyvtár szolgáltatásaival? (Kérem a megfelelő osztályzatot soronként bekarikázn! 1=nagyon elégedetlen, 5=nagyon elégedett)

Szépirodalmi könyvek kínálata	1	2	3	4	5
Ismeretközlő könyvek kínálata	1	2	3	4	5
Újságok, folyóiratok választéka	1	2	3	4	5
CD-ROM-ok választéka	1	2	3	4	5
Videokazetták választéka	1	2	3	4	5
Hangkazetta, CD választéka	1	2	3	4	5
Olvasóterem	1	2	3	4	5
Kézikönyvtár	1	2	3	4	5
Könyvtárközi kölcsönzés	1	2	3	4	5
Katalógus	1	2	3	4	5
A könyvek elhelyezése	1	2	3	4	5
A könyvtár belső környezete, berendezése	1	2	3	4	5
Tájékoztató, eligazító feliratok	1	2	3	4	5
Nyitvatartási idő	1	2	3	4	5
Várakozási idő	1	2	3	4	5
Könyvtárosok segítőkészsége	1	2	3	4	5
Könyvtárosok felkészültsége, szaktudása	1	2	3	4	5
Fénymásolás	1	2	3	4	5
Számítógépes szolgáltatások	1	2	3	4	5
Számítógépek száma	1	2	3	4	5
Technikai eszközök	1	2	3	4	5
Kiállítások, rendezvények	1	2	3	4	5
A könyvtár elhelyezkedése	1	2	3	4	5
Megközelíthetősége	1	2	3	4	5
A könyvtár hangulata, légköre	1	2	3	4	5
A könyvtár természetes megvilágítása	1	2	3	4	5
A könyvtár mesterséges megvilágítása	1	2	3	4	5
A könyvtár tisztasága, rendezettsége	1	2	3	4	5

**12. Véleménye szerint milyen szolgáltatások hiányoznak még ebből a könyvtárból?
(Több válasz is adható!)**

- Zenehallgatás
- CD-ROM, multimédia helyben használata
- CD-ROM, multimédia kölcsönzése
- Videokazetta kölcsönzés
- Kazetta, CD kölcsönzés
- DVD kölcsönzés
- Sajtótermék kölcsönzés
- Könyvtárközi kölcsönzés
- Számítógépes katalógus
- Rendezvények:
- Számítógépes adatbázis használata:
- Faxolási lehetőség
- Egyéb:

13. Az alábbi szolgáltatások közül válassza ki azokat, amelyeket Ön szívesen igénybe venne!

- Gyermekfoglalkozások
- Információkérés telefonon
- Irodalomkutatás
- Közhasznú információ
- Olvasóterem használat
- Újság kölcsönzés
- DVD kölcsönzés
- Zenehallgatás helyben
- Kiállítások
- Könyvvásárlási lehetőség
- Helyismereti anyagkutatás
- Könyvkölcsönzés háznál
- Egyéb:

14. Látogatja-e a könyvtár kiállításait, rendezvényeit? (Ha nem, akkor miért?)

- Igen
- Nem. Miért?
-

15. Honnan szerez információt a könyvtár szolgáltatásairól?

.....
.....

16. Mi hívja fel a figyelmét a könyvtárra?

.....
.....

17. Mi a legjellemzőbb erre a könyvtárra? (Csak egy választ jelöljön meg!)

- Segítőkész
 - Távolságtartó
 - Anyagias
 - Egyéb:
-

18. Ha Ön lenne a könyvtáros, mit változtatna meg?

.....
.....

19. Kérem, hogy az alábbi kijelentéseket értékelje aszerint, hogy mennyire ért velük egyet! Ha egyáltalán nem, akkor adjon rá 1-es osztályzatot, ha teljes mértékben, akkor 5-öst!

A könyvtárak elavult intézmények, amelyek nem tartanak kellő mértékben lépést a fejlődéssel	1	2	3	4	5
A könyvtárakban kevés fontos információt lehet kapni.	1	2	3	4	5
A könyvtárakban kevés újdonságot lehet megtalálni.	1	2	3	4	5
A könyvtárosok túlterheltek, nincs türelmük foglalkozni az olvasókkal.	1	2	3	4	5
Az emberek nem járnak könyvtárban, mert nincs idejük olvasni.	1	2	3	4	5
Az emberek félnek belépni a könyvtárba, mert nem tudják pontosan, hogy mit kell ott csinálni.	1	2	3	4	5
Könyvtárba csak azok járnak, akiknek nincs otthon elegendő könyvük.	1	2	3	4	5
Lassan nem lesz szükség könyvtárakra, mert az Internet kiszorítja az olvasást.	1	2	3	4	5
Többen járnának könyvtárba, ha hosszabb ideig tartanának nyitva.	1	2	3	4	5
Vannak, akik azért nem mennek könyvtárba, mert sokba kerül a beiratkozás.	1	2	3	4	5

20. Véleménye szerint az alábbiak közül milyen reklámszöveggel lehetne leginkább népszerűsíteni a könyvtárakat. Oszályozza az alábbi szövegeket: 1-es, ha egyáltalán nem hatásos, 5-ös, ha nagyon hatásos!

A könyvtár a tudás temploma, a bölcsesség háza.	1	2	3	4	5
A könyvtár az ország szíve.	1	2	3	4	5
A könyvtáros a könyvek gondozója, az olvasóknak a gondviselője.	1	2	3	4	5
Elsők vagyunk az információs versenyben!	1	2	3	4	5
Ha belépsz egy könyvtárba, bent vagy valamennyiben!	1	2	3	4	5
Kézen fogva az információs sztrádán.	1	2	3	4	5
Legtöbb információ- leggyorsabban, legolcsóbban!	1	2	3	4	5
Legyen a könyvtár a város dolgozószobája!	1	2	3	4	5
Nem ruhatár, nem raktár, nem kaptár. KÖNYVTÁR	1	2	3	4	5

Kérem, adjon meg néhány adatot önmagáról!

21. Életkora:

- 14 év alatti
- 14-18 éves
- 19-25 éves
- 26-35 éves
- 36-45 éves
- 46-55 éves
- 56-65 éves
- 65 évesnél idősebb

22. Neme:

- Nő
- Férfi

23. Legmagasabb iskolai végzettsége:

- Általános iskola
- Szakmunkásképző
- Középiskola, Gimnázium
- Főiskola, Egyetem

24. Dolgozik-e ön jelenleg? (Csak egy választ jelöljön meg!)

- Tanulok
- Tanulok és dolgozom
- Aktív kereső vagyok teljes munkaidőben
- Aktív kereső vagyok rész munkaidőben
- Munkanélküli vagyok
- Nyugdíjas vagyok
- Egyéb:

25. Állandó lakhelye azonos a könyvtár székhelyével?

- Igen
- Nem

Még egyszer köszönöm a segítségét és közreműködését!